

Haringtwist Was die AD-test nu wel of geen doorgestoken kaart?

12

Moeizame integratie van mbo'ers Volgens de wet zijn ze student, maar in de praktijk niet: mbo'ers mogen één dag meedoen aan de El Cid, maar zijn nog steeds niet welkom in studentencafés of clubs. 'Er wordt op ons neergekeken'

8

Wegsturen mag niet zomaar

4

Gedupeerden van MyStudymap die verwijderd zijn bij tentamens moeten vaker klagen, zegt College van Beroep

Rel over Egypte-expo Graafverbod lijkt universiteit niet te schaden

2

Mensensmokkel Justitie moet zich niet blindstaren op het verschil tussen mensenhandel en smokkel maar zoveel mogelijk mensen beschermen, betoogt criminoloog Roxane de Massol de Rebetz. 'Als iemands leven totaal niet in gevaar is, is dat in mijn ogen geen slachtoffer'

6

'In de maatschappij worden mbo'ers niet gezien als studenten'

Mbo'ers proberen tevergeefs de NEXT binnen te komen, in 2018 (zie mareonline.nl voor de reportage 'Zij komen er dus niet in')

Dat negatieve beeld overheerst nog in de hele maatschappij, vindt Duk. 'Mbo'ers worden niet gezien als studenten. Soms betrap ik mezelf ook op die gedachte, dat ik "maar" mbo doe. Dat wordt er ook wel ingestampt op de middelbare school. Iedereen vindt het "lager onderwijs", maar er is nu wel een groot overschot aan hogeropgeleiden en een chronisch tekort aan vakmensen.' Desondanks blijven mbo'ers zich minderwaardig voelen, zegt Duk. 'Tijdens de MASCQ-week, de feestweek van de grote vijf verenigingen, moest je bij alle sociëteiten je collegekaart laten zien. Die heb ik als mbo'er niet. Ik ging toen maar niet, want ik wilde niet de schaakte ervaren dat ik niet naar binnen mocht.' En dat strenge deurbeleid gaat verder dan alleen verenigingen, weet Laisla de Zeeuw (27, handhaving en toezicht). 'Soms zijn er feesten in clubs waar je een studentenpas moet laten zien. Dan zijn wij als mbo'ers niet welkom, maar mensen van het hbo en wo wel. Waarom zou ik geen student zijn?' Een van die studentenclubs is de NEXT. 'Onze voorloper NEXUS hanteerde hetzelfde beleid en de vorige

eigenaar wilde dat wij die lijn zouden doorzetten', verklaart leidinggevend Joost Bloem. 'We merken dat het goed werkt en wordt gewaardeerd. Mensen zijn graag onder gelijkgestemden. Studenten zitten in een aparte fase van hun leven. Het is natuurlijk leuk als je met mensen zit die dat begrijpen.' Dat mbo'ers sinds 2020 volgens de wet officieel studenten zijn, heeft daar niets aan veranderd. 'Het woord studenten is aangepast, maar dat betekent niet dat de situatie anders is', aldus Bloem. 'Mbo-studenten hebben een ander soort studentenleven en zijn niet hetzelfde als bijvoorbeeld hbo-studenten. Als je geen lid bent van een schaakclub, kom je daar ook niet naar binnen. Dat kan je oneerlijk vinden, maar dan moet je maar lid worden van een schaakvereniging. Je hebt in Leiden genoeg uitgaansgelegenheden die allemaal verschillende identiteiten en soorten deurbeleid hebben. Je kan zelf kiezen waar je heen gaat. Ik vind het discussie die hun doel voorbij schieten.' Ziet hij de (voorzichtige) openstelling van de introductieweek niet als signaal dat tijden veranderen? 'De El Cid pakt het ook voorzichtig aan, met maar

één dag voor mbo'ers. Als het een succes is, dan kan het in de loop der tijd veranderen en mogen ze misschien ook bij verenigingen binnen. Maar wij hoeven niet de pionier te zijn.' Na ophef over Utrechtse cafés die mbo'ers weigerden, tweette onderwijsminister Robbert Dijkgraaf vorig jaar juni: 'Als minister van "alle" studenten in Nederland ga ik graag het gesprek aan met de café-eigenaar bij wie mbo-studenten niet welkom zijn. Wat een onzin om in je deurbeleid onderscheid te maken naar opleiding.' De lokale Utrechtse wethouder Dennis de Vries (PvdA) wil met een 'Mbo Uitvoeringsplan 2023-2026' de horeca openstellen aan alle studenten. En Leiden? Ook de Leidse wethouder Studentenzaken Fleur Spijker (D66) zegt de gelijkwaardigheid van mbo'ers te willen verbeteren. 'Daar zijn we ontzettend alert op. Onlangs hebben wij een onderzoekje gedaan samen met mboRijnland of de studenten daar ook korting krijgen bij sportscholen. Dat was het geval.' Maar of de gemeente ook het deurbeleid van studentcafés wil aanpakken, is onduidelijk. 'Ik heb daar zelf geen onderzoek naar gedaan', zegt Spijker. 'Die

klachten heb ik ook nog niet gehoord. Zodra ik signalen heb, ben ik wel een wethouder die erop afgaat.' Duk heeft zijn hoop gevestigd op de kleine verenigingen. 'Het traditionele studentenleven is nog niet klaar om mbo'ers te ontvangen. Bij interesseverenigingen voor sport, reizen of muziek draait het minder om opleidingsniveau. Als dat gebeurt kan er misschien een beweging ontstaan, waardoor de rest ook wellicht mbo'ers gaat toelaten.' Daar zijn alle vijf de grote verenigingen het ook over eens. s.s.r-voorzitter Jansen: 'Als de El Cid succesvol is en er blijkt dat mbo'ers bij de verenigingen willen, zie ik wel een mogelijkheid tot discussie om mbo'ers toe te laten.' Minerva-voorzitter Yesilgagit oppert een ander plan: 'Het lijkt me mooi dat ze een eigen vereniging oprichten. Daar kunnen ze rekening houden met leef-tijd en eigen interesses.' Directeur Vlieland speelt al, samen met de PKVV, met het idee van een eigen mbo-vereniging. 'Maar dan wel een die ook open is voor hbo'ers en wo'ers, want anders zou het een beetje gek zijn.' <

Waarom we anders moeten omgaan met antibiotica

Steeds meer bacteriën worden resistent tegen antibiotica. En dat is een probleem dat de gezondheidszorg overstijgt, zegt hoogleraar infectieziekten Mark de Boer, die vrijdag zijn oratie houdt.

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN

Hoe komt het dat steeds meer bacteriën resistent zijn tegen antibiotica?

'Bacteriën leven al 3,5 miljard jaar op deze aarde en hebben zich in al die jaren moeten verdedigen tegen andere bacteriën, schimmels en planten die stoffen maken waar ze niet goed tegen kunnen. 'Die stoffen moeten ze afbreken of tegenhouden om te kunnen overleven, waardoor bacteriën na verloop van tijd bepaalde resistentiemechanismen ontwikkelen, die ze aan elkaar kunnen doorgeven. Dat is de evolutie van die bacterie. 'Wat in de afgelopen decennia is gebeurd, is dat een aantal van die natuurlijke stoffen is ontdekt en veelvuldig wordt gebruikt als geneesmiddel: antibiotica. Naar hoe meer antibiotica je gebruikt, hoe vaker bacteriën die stoffen moeten afbreken. Zo wordt een bacterie die ziekmakend is voor de mens resistent tegen een bepaald antibioticum. Dat is een directe bedreiging voor onze gezondheid.'

Hoe groot is dat probleem?

'Het neemt sterk toe. Een aantal jaar geleden werd een commissie aangesteld in Groot-Brittannië om de ontwikkeling en de consequenties van de antibioticaresistentie te voorspellen. De voorspelling was dat vanaf 2050 gemiddeld 10 miljoen mensen per jaar zouden sterven. Als die bacteriën nog steeds gevoelig zouden zijn voor antibiotica, hoeven die mensen niet te overlijden. 'Dat vonden we destijds een verstrekkend-

de voorspelling, maar vorig jaar publiceerde een andere onderzoeksgroep een analyse van hoeveel mensenlevens antibioticaresistentie in 2019 heeft gekost: toen ging het al om 1,3 miljoen. Dus 10 miljoen in 2050 bleek opeens niet zo gek. 'Dan denk je misschien: hoe kan dat zo snel gaan? Alle antibiotica die we gebruiken, komen in ons ecosysteem terecht. Antibioticaresistentie in het ziekenhuis, de huisartsenpraktijken veeleert zijn uiteindelijk allemaal met elkaar verbonden.'

'Als we ons consumptiegedrag aanpassen, komt er minder antibiotica in ons ecosysteem'

Wat is er tegen te doen?

'We kunnen een aantal stappen nemen. In de eerste plaats is preventie van belang. Als je geen infecties hebt, hoef je geen antibiotica te gebruiken. Dat betekent dat we moeten voorkomen dat mensen infecties krijgen, bijvoorbeeld in het ziekenhuis, maar ook - en dat is voor Nederlanders heel vanzelfsprekend - door schone drinkwatervoorziening, goede voedselhygiëne en vaccinaties. 'Mocht iemand toch een infectie krijgen, dan moeten we zorgen dat die antibioticabehan-

deling zo effectief mogelijk is. Dat begint al bij een diagnose. Als je weet om welke bacterie het gaat, hoef je niet met een breed spectrum aan antibiotica te behandelen en gebruik je alleen een antibioticum die die bacterie aanpakt. Daarnaast kunnen kuren vaak een stuk korter worden toegediend.'

En buiten de gezondheidszorg?

'Resistentie heeft ook te maken met grote maatschappelijke thema's, zoals klimaatverandering en armoede in de wereld. Door de opwarming van de aarde kunnen muggen, teken en andere insecten die ziekten verspreiden meer gebied beslaan. Als het warmer wordt, zie je dat insecten ook steeds noordelijker trekken. Steeds meer mensen krijgen dan last van infectieziekten en meer mensen zullen antibiotica nodig hebben. 'Daarnaast zit op microplastics een laagje eiwitruikers waarin bacteriën zich kunnen verschuilen. Het eigenaardige is dat bacteriën in die laag makkelijk resistentiemechanismen met elkaar kunnen uitwisselen, wat ook bijdraagt aan de ontwikkeling van antimicrobiële resistentie. 'Als we armoede en honger willen tegengaan en we doen dat volgens het huidige consumptiepatroon, moeten we 30 tot 50 procent meer vlees "creëren". In veeleert wordt dat veelal gedaan met antibiotica, zodat vee sterker is en meer vlees op het bot krijgt. Zo komen meer antibiotica in ons ecosysteem terecht, terwijl dat niet nodig is als we ons consumptiegedrag aanpassen. 'Dus niet alleen artsen kunnen antibioticaresistentie tegengaan. Door voorzichtig om te gaan met plastic, minder vlees te eten en minder te vliegen, kun je zelf al veel doen. Alles wat je moet doen om onze aarde te behouden, moet je ook doen om antibioticaresistentie tegen te gaan.'

Mark de Boer houdt zijn oratie op vrijdag 9 juni om 14:15 in het Academiegebouw

NIEUWS

Minder haasten en overwerken, meer onderzoek doen en plezier hebben

De faculteit Geesteswetenschappen wil werkbalans en werkplezier verbeteren. Aanleiding: de jarenlange slechte scores in de facultaire personeelsmonitor. 'Er schort echt wat aan.'

DOOR EMIEL BEINEMA EN SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

De faculteit wil een betere verhouding tussen de verschillende taken van het wetenschappelijk personeel, waardoor er meer tijd komt voor onderzoek, er opeen rustiger tempo kan worden gewerkt en er minder hoeft te worden overgewerkt. Dat staat in het voorstel 'Werkbalans in Actie'. Ook moeten medewerkers meer zelf de regie over hun werk krijgen en moet er meer helderheid komen over verwachte resultaten en loopbaanperspectieven.

'Op verschillende niveaus willen we kijken naar een betere werkbalans en meer werkplezier', zei hoofd personeelszaken Annemiek Hogendorp onlangs tijdens de faculteitsraadsvergadering van Geesteswetenschappen. 'Dit alles naar aanleiding van de jarenlange signalen vanuit de personeelsmonitor, omdat daar echt wel wat aan schort.' Raadslid Arnout van Ree had kritiek op de 'ontwikkelingstijd' voor docenten. Die is vijf procent en volgens Van Ree is dat veel te weinig. 'Vijf procent is op een 38-urige werkweek nog niet eens twee uur. Terwijl beginnende docenten juist extra tijd kwijt zijn aan hun taken, en docenten die al langer werken extra taken krijgen toebedeeld.' Kortom: van die ontwikkelingstijd blijft weinig over. 'Het is tijd die vaak wordt opgegeten door andere zaken, of extra taken waar soms helemaal geen tijd voor staat', aldus Van Ree. 'Hiermee wordt gesuggereerd: ontwikkelen

doe je maar in je eigen tijd. Ik wil het faculteitsbestuur verzoeken om bij het college van bestuur aan te geven dat vijf procent wel echt het minimum is.' Raadslid Elizabeth den Boer vond dat er in het voorstel te weinig aandacht is voor het ondersteunend personeel. 'Dit gaat alleen over wetenschappelijk personeel, het lijkt me goed om toe te voegen dat er ook nog een plan voor ondersteunend personeel aankomt.' Hogendorp gaf haar gelijk, maar zei ook dat uit de personeelsmonitor blijkt dat 'de nood als het gaat om werkdruk en werkbelasting het hoogst is onder wetenschappelijk personeel' en dat 'de behoefte aan werkbalans het grootst is' bij hen. 'Ik wil de situatie van het ondersteunend personeel niet bagatelliseren, maar vandaar dat we bij het wetenschappelijk personeel zijn begonnen.'

Er zit een luchtje aan de kritiek op de haringtest

Na kritiek dat de jury partijdig zou zijn, besloot het AD met de beroemde jaarlijkse haringtest te stoppen. Maar die beschuldigingen deugen helemaal niet, ontdekte statisticus Richard Gill.

DOOR MARK REID

Als hij niet bezig is met het verdedigen van ten onrechte veroordeelde verpleegkundigen, eet de Leidse statisticus Richard Gill graag een haringke.

En hoe kom je erachter waar je de beste haring kan halen? Door de jaarlijkse haringtest van het AD, die jarenlang de autoriteit was op het gebied van de Hollandse Nieuwe.

Was, inderdaad, want de test bestaat niet meer. In 2017 en 2018 bracht de econoom Ben Vollaard rapporten uit waarin hij stelde dat er gefraudeerd werd met de resultaten.

Uit een statistische analyse van de jurering zou volgens Vollaard blijken dat haring die bij een specifieke groothandel vandaan kwam systematisch een betere beoordeling kreeg. Bovendien zouden haringkramen in de buurt van Rotterdam ook onterecht hogere punten krijgen. De beschuldigingen bleken voor het AD voldoende om definitief met de test te stoppen.

Maar volgens Gill, emeritus professor in de statistiek, en een collega van de Chinese Fudan University zit er een luchtje aan de conclusies van Vollaard.

Samen publiceerden ze een paper in het *Scandinavian Journal of Statistics* die de haringtest vrijpleit.

Wat was uw reactie als ervaren statisticus toen u het onderzoek van Vollaard voor het eerst zag?

'Ik kreeg de indruk dat het amateuristische economenstatistiek was. Ze hebben volledig standaard methodologie uit de kast gehaald zonder erbij na te denken. Het is allemaal eerstejaarsstatistiek. En als ik dat zo zie, vind ik het heel gewaagd om met de zware conclusie te komen dat de haringtest doorgestoken kaart was.'

Volgens het onderzoek zou vis die bij groothandel Atlantic vandaan kwam een streepje voor hebben gehad bij de jury. Kun je dat afleiden uit de statistiek?

'Vollaard heeft een model gemaakt waarmee hij de eindscore van een haringkraam kon voorspellen op basis van de eigenschappen van de haring die de jury heeft vastgesteld, bijvoorbeeld het gewicht en de temperatuur. Dat werkte aardig. 'Vervolgens heeft hij daar een variabele aan toegevoegd, namelijk of de vis wel of niet bij groothandel Atlantic vandaan kwam. Wij hebben dat

model nagemaakt en het resultaat is dat er geen effect te zien is. Het model zegt dat vis van Atlantic precies zo scoort zoals het hoort te scoren op basis van de meetbare maatstaven.'

Hoe kom je dan bij de conclusie dat er gefraudeerd is?

'Vollaard moet ook gezien hebben dat er volgens het statistische model geen effect is, dus zegt hij dat de verschillen in de scores te wijten zijn aan de subjectieve delen van de jurering. Dat is vooral hoe goed gerijpt de haring is volgens de juryleden. Dat kun je wel zeggen, alleen kun je dat totaal niet onderbouwen. De data zijn zeer beperkt.

'Het enige wat ik echt kan constateren is dat je met deze data bijna niks statistisch kan constateren.

'Je vraagt me in feite om te geloven dat de jury systematisch het onderscheid tussen rijp en overrijp bewust in het voordeel van die twintig winkeltjes van Atlantic heeft veranderd. Ik denk eerder, en dat is mijn eigen gevoel, dat mensen die jarenlang haring proeven het verschil in smaak tussen verschillende rijpheden van haring goed en gemotiveerd kunnen benoemen, net zoals we wijn of kaas kunnen beoordelen.'

En hoe zat het dan met visboeren in de buurt van Rotterdam die een hogere score kregen?

'Daar is wel een effect te zien, maar dat heeft een andere oorzaak dan dat Rotterdamse zaken bewust zijn voortgetrokken. De test was oorspronkelijk voor lokale haringkramen in onder andere Rotterdam en Scheveningen, georganiseerd door het *Rotterdams Dagblad* (dat later in het AD is opgegaan, red.). Het probleem is dat de winkels die meededen aan de test zichzelf hadden opgegeven. Het was geen willekeurige steekproef van alle visboeren. Verkopers die goed scoorden deden vaak het daaropvolgende jaar weer mee, visboeren die laag scoorden niet. Dus na jaren ten deden vooral de betere haringkramen uit die regio nog mee.

'Met de tijd heeft de test zich uitgebreid naar meer iets nationaals en doen er nu ook haringkramen uit Drenthe of Limburg mee. Dat waren vaak nieuwe bedrijven die probeerden een soort Michelinster te krijgen voor hun vis. Zo ontstaat het effect dat aan de kust de geteste vis heel goed

Reactie Ben Vollaard: 'Deze kritiek is tendentius en niet vakinhoudelijk'

Gevraagd om een reactie stuurde Ben Vollaard samen met co-auteur Jan van Ours het volgende bericht:

'Wij staan volledig achter de resultaten van ons onderzoek. Dat is na peer review in een wetenschappelijk tijdschrift gepubliceerd. Richard Gill is door het AD betaald om kritiek op het onderzoek te leveren. Hij heeft dus een belangenconflict. Een klacht die het AD vijf jaar geleden over ons onderzoek indiende – mede op basis van de kritiek van Gill – is ongegrond verklaard. Gill kan dit klaarblijkelijk niet loslaten. Zijn kritiek is tendentius, niet vakinhoudelijk. Zijn reactie zegt meer over hem dan over ons onderzoek.'

Desgevraagd geeft Gill aan dat hij in 2018 inderdaad in opdracht van het AD het onderzoek van Vollaard heeft bekriftiseerd.

Het huidige onderzoek dat dit jaar is gepubliceerd in het *Scandinavian Journal of Statistics* vloeit daar inhoudelijk uit voort. In dat artikel noemt hij ook dat hij in 2018 betaald is.

Hoe ik in mijn tussenjaar 'Het Tuinmannetje' werd

De man van het uitzendbureau hield mijn geprinte cv vast alsof het net nog onderin de prullenbak had gelegen. Hij las, keek daarna met een schuin oog naar mij, las verder, om uiteindelijk diep en moedeloos te zuchten. 'Dus jij wilt hovenier worden', zei hij tegen mij, de gesjeesde student die had besloten een tussenjaar te nemen. 'Je weet hoe vroeg die lui beginnen? En dan moet je helemaal uit Leiden komen?'

Ik zag hem denken: waarom het gepamperde studentenbestaan verruilen voor het echte leven, dat werken heet? Ik wist hem te overtuigen door te zeggen dat ik in het bezit was van een opgevoerde scooter. Daarna zei hij dat hij wel iemand kende. 'Robbie heet -ie, heeft een zaak in Rotterdam-Noord. Wel een taaie.' Met een handdruk bezegelden we onze deal: hij zou één telefoontje plegen, en in ruil daarvoor schonk ik hem het komende jaar de helft van mijn salaris.

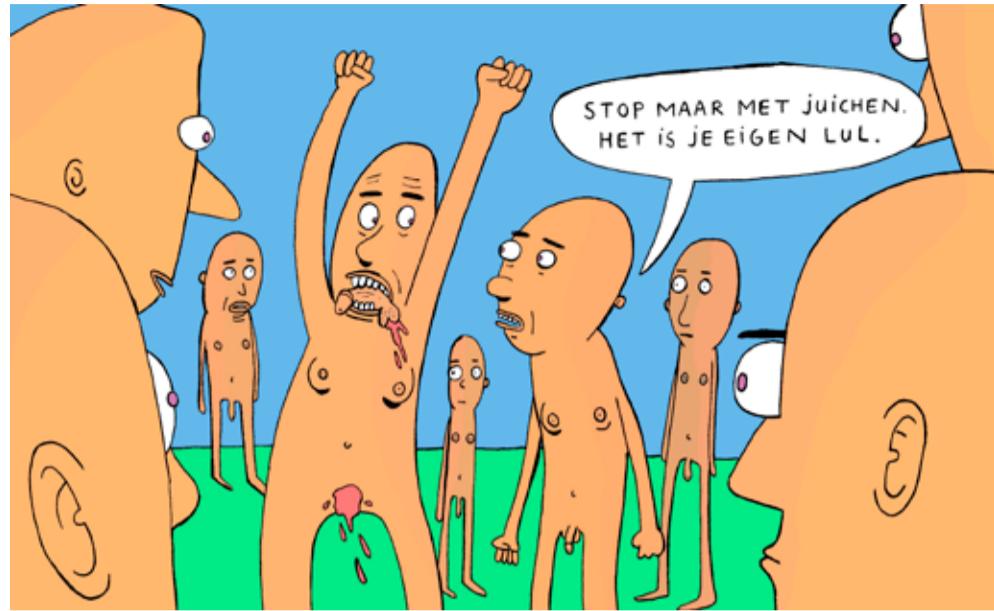
Mijn eerste werkdag liep ik om half vijf 's ochtends de voordeur van mijn studentenhuus uit. De decemberkou was onverbiddelijk. De tocht van ruim een uur voerde mij over onverlichte wegen door een pikdonkere wereld, die geen enkele moeite deed om mij in de juiste richting te sturen. Robbie stond me bij de zaak op te wachten met koffie. Hij was drie jaar ouder dan ik en had onderarmen zo dik als mijn kuit. Ik moest mijn bakkie maar in de bus oprinken, want we waren (kwart over zes) al aan de late kant.

Robbie legde alles maar één keer uit, ontdekte ik toen hij aan het einde van mijn eerste dag tegen me uitviel omdat ik 'wéér' (dus voor de tweede keer) de trap in de aanhangwagen had laten liggen. Later hoorde ik dat hij dat jaar al elf sollicitanten had zien komen en gaan, van wie sommigen de lunch niet eens hadden gehaald. Als we bij een klus aankwamen noemde hij in één ademteug alles op wat ik uit de bus in een kruiwagen moest laden: spades, schep, heiblok, touwtjes, pennen, klinkhamer, lange waterpas, kleine waterpas, boomzaag, trilplaat, oorkleppen, et cetera – Max Geheugentrainer is er niks bij. Mijn bijnaam werd 'Tuinmannetje', misschien omdat Robbie zag dat ik eerder geschikt was voor het verpotten van begonia's dan voor het bestraten van opritten. Het duurde nog geen drie weken voordat we het met mekaar aan de stok kregen. Aan het einde van de dag stond hij in de stromende regen (waarin we al de hele dag hadden staan werken) tegen me te tieren omdat ik de touwtjes verkeerd had opgerold. Ik vertelde hem op mijn beurt waar hij zijn touwtjes kon steken, waarna we zonder verder nog iets te zeggen de klus afronden. Pas op de terugweg verbrak Robbie de stilte door te zeggen: 'Voor deze ene keer mag je in de bus roken, Tuinman.'

In de negen maanden daarna viel er geen overvragen word meer. 'Ik zie je vaker dan m'n eigen vriendin', zei Robbie soms. Dat vond hij overigens niet erg, voegde hij er dan aan toe, wat ik opvatte als een teken van vriendschap. Lunchen deden we zittend in omgedraaide kruiwagens, pissen gebeurde in een emmer achterin de bus, aan het einde van de dag beloonden we onszelf met een potje tafelvoetbal.

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4,500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week bijles en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs**, 2 leerlingen groep, 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs:** *Aardrijkskunde, biologie, 2 havo. Twee leerlingen. *Engels, brugklas basis/kader. *Nederlands, aardrijkskunde, brugklas vmbo-tl. *Wiskunde, biologie, brugklas basis/kader. *Wiskunde A, economie 4 havo. **Leiden-Zuid**, *3 leerlingen basisonderwijs. **Voortgezet onderwijs:** *Nederlands, Engels, Wiskunde, brugklas vmbo basis/kader. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Inloopconcert gegeven door Bert Mooiman (orgel) Academiegebouw, Rapenburg 73. **Woensdag 14 juni van 13.00 uur tot 13.30 uur.** Toegang gratis. Zie ook: <https://www.universiteitleiden.nl/orgel>

On **Saturday 10 of June** (8.15 pm) there will be a **International Comedy Night**. With international top comedians. By example Nira Tal and Kendra Borgen. In **Bourbon Street Comedy Club, Noordeinde 44, Leiden**. Buy your tickets on the website bbs-leiden.nl

Nette oppas gezocht voor de twee katten wanneer wij op vakantie zijn. Je kunt verblijven in een eengezinswoning in Oegstgeest, vlak bij het Bio Science Park. Reacties met motivatie sturen naar barbara4eve@hotmail.com

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet b.v., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@
mastodon.online
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad
Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman

a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marciëlle van der Kraan
m.w.s.van.der.kraan@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Lorenzo Gerritsen (stagiair)

Medewerkers: Romy van den Akker | Pim Bakx | Emiel Beinema | Lentje van den Berg | Cees van den Boom | Remco Breuker | Josette Daemen | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties: Bureau van Vliet b.v. Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023-571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/>
advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Rosanne Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

LAMME LEIDSE MEMES

Spookknorren voelen zich systematisch achtergesteld: "De NS loopt ons wekelijks te feuten en we zijn niet eens lid"

DE DAS

Zijn leraren hadden geen grip op hem en stuurden cabaretier Nabil naar een psycholoog in plaats van naar de toneelschool. Inmiddels is hij toe aan zijn derde show. 'Ik werd neergezet als iemand die gek was.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

'Ik was een soort kameleon die overal doorheen sukkelde'

'Ik ben er eigenlijk wel klaar mee en heb zin in iets nieuws', verzucht Nabil Aoulad Ayad (39) aan de telefoon. De cabaretier, acteur en human beatboxer speelt zijn show *Absurd* al tweeënhalf jaar af en aan. Oorzaak: corona.

'Je wil een show het liefst achter elkaar doorspelen, dan zit je lekker in de flow. Maar goed, ik heb wel de ruimte gehad om te kunnen kloten. Ik heb een half uur aan coronamateriaal weggegooid en er weer nieuwe dingen in gestopt.'

Nabil – de meesten kennen hem van zijn voornaam – werd dit jaar onder het grote publiek bekend door zijn deelname aan *Wie is de Mol?* Eerder acteerde hij in *Onderweg naar Morgen*, *De Co-assistent*, *Deadline* en *Villa Achterwerk*. In 2006 werd hij Nederlands kampioen beatboxen en in 2015 brak hij door als cabaretier toen hij de finale haalde bij het Leids Cabaret Festival.

Zaterdag is zijn derde show *Absurd* te zien in Theater Diligentia in Den Haag, waarin de cabaretier zich de vraag stelt: is hij nou de normale man in een gekke wereld, of andersom?

Je bent opgegroeid in Waalwijk, Brabant. Keek je als kind al op tegen grote Brabantse cabaretiers als Theo Maassen en Hans Teeuwen?

'Absoluut! Cabaret van voor die tijd, daarvond ik geen reet aan. Wim Sonneveld en zo waren niet mijn ding. Ik weet nog dat ik in groep acht zat, het was de laatste vrijdag voor de kerstvakantie. Dan kwam altijd de televisie met videorecorder in zo'n kast de klas in gerold. Een van mijn klasgenoten mocht een videoband meenemen die we met zijn allen gingen kijken. Hij had een show van Hans Teeuwen meegenomen. Ik lag helemaal dubbel, dit was mijn humor. "Als je dit leuk vindt", zei mijn leraar, "dan moet je ook eens iets van Theo Maassen kijken." Dat deed ik en toen dacht ik: dit wil ik ook. Zij zijn echt mijn inspiratiebronnen.'

Komt dat ook omdat ze net als jij Brabants zijn?

'Ik denk het wel. Het heeft te maken met herkenning. Ik herkende hun accentjes en typetjes.'

Wanneer ontdekte je dat grappen maken je goed afging?

'Vanaf de kleuterklas was ik al de grappenmaker, al had ik natuurlijk nog geen idee dat je daar je werk van kon maken. In Waalwijk was ook geen toneelschool, er was totaal geen springplank.

'Het zou goed voor me zijn geweest als mijn basisschool me naar zoiets had gestuurd, een plek waar ik mijn energie kwijt kon. In plaats daarvan kreeg ik een psycholoog toegewezen. Ze vonden me te druk en hadden geen grip op me. Ik had geen vaste vriendengroep en was een soort kameleon die overal doorheen sukkelde. Ik werd altijd neergezet als iemand die gek was. Ik dacht altijd dat ik anders was dan de rest.'

Wanneer vond je het podium waar je al zo lang naar op zoek was?

'Op mijn achttiende kwam ik achter het bestaan van comedyclub Toomler in Amsterdam. Daar was een open podium waar je je grappjes kon uitproberen. Hans en Theo zaten er ook bij. Mijn eerste optreden ging boven verwachting goed.'

'Maar de week erna ging het ontzettend slecht. Ik dacht er na die eerste goede ervaring veel te gemakkelijk over. Ik kwam veel te arrogant op en voelde intense haat vanuit het publiek. De hele zaal viel stil. Optreden is veel meer dan alleen grappen maken: je moet je toeschouwers bespelen. Zij zijn heel gevoelig, ze merken alles.'

'Ik was er zo door aangeslagen dat het de weken erna slecht bleef gaan, maar daardoor kwam ik wel weer met beide benen op de grond.'

Hoe doe je dat?

'Je moet sowieso niet te veel luisteren naar anderen. Er zijn collega's die tips geven, maar vaak slaan die helemaal nergens op. Er is veel jaloezie. Sommigen zeggen bijvoorbeeld dat ik te grof ben en dat ik dat niet nodig heb. Hoezo niet nodig? Ik doe waar ik zelf zin in heb, klaar. Ik wil me niet vergelijken met anderen.'

Lukt dat?

'Kijk, Theo en Hans zijn *one of a kind*. Maar ik zie dat de nieuwe generatie, die op TikTok en YouTube zit, van hen probeert af te kijken waardoor hun authenticiteit naar de kloten gaat. Ik noem geen namen, maar zij willen te snel. Ik kom uit een tijd van niet lullen maar poetsen. Als je er tienduizend uur op hebt zitten, kun je pas meepraten. En je moet heel veel op je bek gaan. Ik doe het nu achttien jaar en ben nog steeds niet uitgeleerd. In het leven van een cabaretier ben ik pas een puber.'

In de voorstelling *Absurd* vraag je je af of jij normaal bent in een gekke wereld of andersom. Wat inspireerde je voor deze show?

'Zoals ik zei, kreeg ik op school een psycholoog toegewezen. Pas in 2016 kwam ik erachter waarom. Ik ga dat nu niet vertellen, want dat is een spoiler. De voorstelling gaat ook over de gekte in de samenleving. We geven te veel aandacht aan kleine groepen die heel dominant aanwezig zijn, bijvoorbeeld de woke-cultuur, dat is maar heel kleine groep, of de transgenderbeweging.'

'Een vriend van mij pretendeert geen kleur te zien. Dan ontken je dat er in de ene cultuur dingen meer voorkomen dan in een andere. We moeten juist vieren dat er zo veel verschillen zijn? Daar grappen over maken is leuk. Bijvoorbeeld dat anorexia vooral voorkomt in landen waar het eten sowieso niet lekker is, zoals in Nederland en Duitsland.'

'Waarom hebben we een racisme-debat op televisie? Ik wil geen racisme-debat. Het is geen Nederlands maar een internationaal probleem. Natuurlijk heb ik er zelf ook mee te maken gehad, ik ben een Berber. Marokkanen discrimineren zelf ook. Racisme is overal. We moeten stoppen met denken dat het een westers probleem is. Een racisme-debat helpt niet, je moet het probleem bij jezelf zoeken.'

Nabil, *Absurd*. Theater Diligentia, Den Haag, Zaterdag 10 juni, 20.15 uur. €20 - €23,50

Wie is hier nou gek?

‘Ik ben verhuisd met drie winkelwagens’

DOOR EMIEL BEINEMA
FOTO MARC DE HAAN

Huis: Huize Adelheid
Kamer: 8 m²
Huur: €210
Bewoners: 7

Hoe kom je in deze kamer?

‘Mensen van mijn koor Collegium Musicum (CM) waren op zoek naar huisgenoten. Er woonden al twee CM’ers en verder leden van Prometheus. Ik heb gehospiteerd en mocht blijven. Er waren toen drie kamers vrij, daarvan heb ik de kleinste gekozen. Ik vind het niet erg om in zo’n kleine ruimte te wonen en het is lekker goedkoop. ‘Zo’n kleine kamer is ook makkelijker in

te richten. Ik kon veel van de meubels uit mijn vorige kamer doorverkopen aan de volgende bewoner. Verder had ik niet zo veel spullen, dus ik ben met drie winkelwagens vanaf de Klik (het appartementencomplex aan de Klikspanweg, red.) naar de binnenstad verhuisd. Het secretaire heb ik later bij de kringloop gehaald.

‘Het is wel onhandig als ik mensen over de vloer wil. We hebben geen fusie, en hier past bezoek niet echt, dus dan moet ik een huisgenoot vragen of ik op diens kamer mag zitten. Ik moet ook de hele tijd opruimen, want het wordt snel rommelig.’

Zo’n steile ladder om je bed in te komen, gaat dat altijd goed?

‘Als ik een feestje heb gehad moet ik even voorzichtig doen, maar ik ben nog nooit gevallen. Toen ik hier kwam wonen, vond ik de rand van het bed eng. Ik weet niet precies hoe hoog het is, maar zeker meer dan twee meter. Daarom heb ik zelf een hekje geknutseld.’

Na je bed en bureau neemt je leunstoel de meeste ruimte in.

‘Hier zit ik vaak met thee of een boek. Als ik Nederlands lees, houd ik er mijn notitieboekje bij voor de nieuwe woorden die ik leer. Ik kom uit Dortmund en ben voor mijn bachelor naar Leiden gekomen. Toen ben ik begonnen met dat boekje en er komen nog steeds woorden bij. Vooral als ik lees: laatst in *De Vliegeraar*, bijvoorbeeld, kende ik “hazentlip” niet. Ik heb het nog niet opgezocht, maar in de context denk ik dat dat in het Duits “Gaumenspalte” is.’

Heb je zo Nederlands geleerd?

‘Ook nog op andere manieren, hoor. Ik heb in Dortmund al een zomercursus gevolgd. Daarna kwam ik tijdens corona in Nederland, dus sprak ik het weinig. Maar aan het eind van mijn eerste jaar heb ik bij het Talencentrum extra cursussen gevolgd en ging ik bij CM. Daar durfde ik meer te praten en had ik een fijne omgeving om de taal te leren. Toen kreeg ik ook een Nederlands vriendje en ging het snel.

‘Nu ben ik bij CM zelfs bestuur, samen met veel andere internationals: drie Duitsers, een IJslandse, iemand die in Engeland is opgegroeid en twee Nederlanders. Maar we praten onderling gewoon Nederlands.

‘Ik ben bijna nooit meer oncomfortabel in deze taal. Soms, als ik net uit Duitsland kom, maak ik veel simpele fouten, zoals “als” en “dan”, die zijn in het Duits omgedraaid. Maar in Dortmund spreek ik soms ook opeens Nederlands. Dan roepen mijn vrienden: “Je bent hier in Duitsland, Marilu!”

COLUMN | OMAR GHALY

Onze schatkamer moet wijken voor stinkende rechtentrollen

Er was eens, op de bovenste verdieping van Vrieshof 4, aan de Witte Singel, goed verscholen voor de rest van de wereld, een bibliotheek. Het was de bibliotheek van het Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten, met NINO als koosnaam.

In het NINO werd een eeuwenoude schat bewaard: de neerslag van meer dan tweehonderd jaar onderzoek naar lang vergangene culturen. Je vond er mensen die spijkschrift lezen alsof ze de *NRC* oppakten en hiërogliefen alsof het *de Volkskrant* was. Je kon er lezen over paleistuin, verloren of gewonnen veldslagen en avonturenverhalen van meer dan vierduizend jaar oud.

Meters aan boekenkasten maakten

het tot een groot labyrint waar je in kon verdwalen. Met je vingers gleeed je over de ruggen van boeken die zelf inmiddels al antiek waren. Voor je het wist verloor je jezelf in verhalen over opgravingen, duizelingwekkende schatten en koningen en koninginnen uit verre oorden. De bibliotheek dicteerde met zachte hand het ritme van je dag.

In het NINO vond je ook studenten die voorovergebogen werkten aan hun onderzoeken, vertalingen en scripties. Naast hen op de tafel werden de stapels boeken en tijdschriften met het uur hoger, tot ze een toren van Babel gebouwd hadden. Hoe meer je zocht in de bibliotheek, hoe meer ze aan je gaf.

Ondertussen speurden poortwachters op het wereldwijde web naar nieuwe boeken om toe te voegen aan de schatkamer. In een speciale kluis had je zelfs kleitabletten uit het Land Tussen de Twee Rivieren. De poortwachters waarschuwden iedere dag iets voor vijf

uur’s middags de hardwerkende studenten. Wie niet op tijd het labyrint verliet, liep het risico er voor altijd te moeten blijven. De bewoners van het NINO waren

gelukkig, iedere dag laafden ze zich aan haar kennis. Op een dag echter kwam de grote boze UB de serene rust verstoren. De UB was een gulzig wezen, ze had meer boeken dan het NINO en toch was ze jaloers. Ze besloot dat de boeken van het NINO ook naar de UB moesten. Ze had zelfs een verbouwing ingepland om haar nieuwe verzameling, die ze de Middle Eastern Library noemde, te huisvesten. En daar begon de ellende.

Het NINO mag nog even bestaan, maar in 2024 is het uit met de pret. Dan worden de boekenkasten vervangen door werkplekken. Naast boeken verzamelt de UB namelijk ook rechtentrollen die, stinkend naar sigaretten en koffie, met alleen hun wettenbundels op tafel, bureaus nodig hebben. Om al die lange tafels en stopcontacten kwijt te kunnen, moeten de boeken van het NINO naar een diepe grot waar alleen de uitverkoren medewerkers van de UB ze kunnen vinden. Waar ze zullen verstoffen als de rollen van Qumran. Zo eindigt het verhaal van dit laatste geïsoleerde eilandje in de oceaan van Leidse waarheidsvinding, het best bewaarde geheim in tentamentijd. Wie denkt dat dit een sprookje is uit *Duizend-en-een-nacht* kan het nalezen in het NINO. Uiteraard staat dat boek daar op de plank, gewoon toegankelijk voor iedereen.

Omar Ghalay is student Egyptologie

‘De gulzige UB – met veel meer boeken dan het NINO – werd jaloers. Daar begon de ellende’